

**ВИВЧЕННЯ КУЩИСТОСТІ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ
ЗАЛЕЖНО ВІД ДОСЛІДЖУВАНИХ ФАКТОРІВ
В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ**

В. Панчишин, к.с.-г.н., доцент

І. Подгорнюк, здобувач вищої освіти

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

E-mail: panch22@ukr.net; pidgorvanya@gmail.com

Незважаючи на відносно меншу поширеність пшениці ярої порівняно з пшеницею озимою [1], сучасні кліматичні зміни, поява нових високопродуктивних сортів і потреба в диверсифікації сівозмін відкривають нові можливості для її вирощування. Рациональне використання ґрунтово-кліматичних ресурсів Полісся, що характеризується підвищеною зволоженістю, кислими дерново-підзолистими ґрунтами і коротким

безморозним періодом, потребує детального агрономічного аналізу та адаптації технології до місцевих умов. Вивчення агротехнічних аспектів вирощування пшениці ярої є предметом багатьох наукових досліджень. Загальні вимоги цієї культури до умов вирощування включають температурний режим, вологозабезпечення та тип ґрунту. Яра пшениця характеризується певними біологічними особливостями, зокрема, її насіння починає проростати при температурі ґрунту 1–4°C, а оптимальна температура для куціння становить 10–12°C. Протягом вегетації рослина потребує 16–23°C [2]. Культура є досить вимогливою до вологи, особливо в період колосіння та наливання зерна [3]. Продуктивна куцистість пшениці ярої є нижчою порівняно з озимою і становить близько 1,3 стебла на рослину [4]. Для формування одиниці врожаю пшениця яра споживає значну кількість поживних речовин, включаючи азот, фосфор і калій [5]. Система удобрення є одним з ключових факторів, що впливають на врожайність та якість зерна пшениці ярої. Враховуючи низьку родючість дерново-підзолистих ґрунтів Полісся, застосування добрив є необхідним агротехнічним заходом. Пшениця яра для формування врожаю потребує азоту, фосфору та калію [6]. Фосфорні та калійні добрива рекомендується вносити восени під оранку, оскільки весняне внесення є менш ефективним [7].

Методика досліджень. Фактор А (сорт) 1. Ізольда; 2. Ремарка. Фактор Б (удобрення): 1. без добрив; 2. $N_{30}P_{30}K_{30}$; 3. $N_{60}P_{30}K_{30}$ 4. $N_{60}P_{30}K_{30}$ + позакореневе підживлення. Позакореневе підживлення проводили препаратом Розалік (4 л/га). Повторність дослідіу – триразова.

Результати досліджень. Ми вивчили основні показники куцистості пшениці ярої залежно від сорту та удобрення (табл 1).

Таблиця 1. Параметри схожості та куцистості пшениці ярої

Фактор А (сорт)	Фактор Б (удобрення)	Густота рослин, сходи	Польова схожість %	Кількість стебел, на 1м ² , фаза куціння	Кількість стебел на 1м ² , фаза досягання	Загальна куцистість	Продуктивна куцистість
Ізольда	1*	404	80,8	1248	458	3,09	1,13
	2	407	81,4	1402	471	3,44	1,16
	3	412	82,4	1498	493	3,64	1,20
	4	413	82,6	1582	504	3,83	1,22
Ремарка	1*	412	82,4	1311	479	3,18	1,16
	2	423	84,6	1499	496	3,54	1,17
	3	431	86,2	1545	516	3,58	1,20
	4	433	86,6	1603	527	3,70	1,22
НІР	заг.	13,3		49,9	24,0		
	А	6,6		24,9	12,0		
	Б	9,3		35,3	17,0		

Примітка: 1.* без добрив; 2. $N_{30}P_{30}K_{30}$; 3. $N_{60}P_{30}K_{30}$ 4. $N_{60}P_{30}K_{30}$ + позакореневе підживлення.

Висновок. Найбільшу густоту рослин пшениці ярої перед збиранням (фаза вегетації BBCH83) відмічено у сорті Ремарка за внесення $N_{60}P_{30}K_{30}$ + позакореневе підживлення Розалік (4 л/га).

Список використаних джерел

1. Чиж Н. В. Ефективність різних систем удобрення ярої пшениці в умовах Західного Лісостепу: кваліфікаційна робота [Електронний ресурс]. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. https://repository.lnup.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/468/1/Pelcharska_mag.
2. AgroScience. Система удобрення ярої пшениці [Електронний ресурс]. – [Б.п.]. <https://agrosience.com.ua/plant/32-systema-udobrennya-yaroi-pshenytsi>
3. Технологія вирощування насіння пшениці озимої та ярої [Електронний ресурс]. – 2024. – Режим доступу: <https://market.institut-zerna.com/documents/rekomendatsii-vesna-2022r.pdf>
4. Зінченко О.І., Салатенко В. Н., Білоножко М. А. Рослинництво: підручник. Київ: Аграрна освіта, 2001. 591 с.
5. Методичні вказівки для виконання курсових та дипломних робіт з дисципліни «Рослинництво» / уклад. В. Г. Дідора, С. В. Стоцька. Житомир, 2023. 37 с.
6. СуперАгроном. Яра пшениця в сівозміні: обробіток ґрунту, система удобрення, сівба та система захисту [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу: <https://superagronom.com/articles/441-yara-pshenitsya-v-sivozmini-obrobitok-gruntu-sistema-udobrennya-sivba-ta-sistema-zahistu>
7. Ресурсозберігаючі технології вирощування зернових культур для господарств різної форми власності. Житомир: Полісся, 2005. 192 с.